Do Võ Phi Hùng scan từ bản của Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chí Bửu — Nguồn: Cornell University Library, scan từ microfilm của Đại học Cornell)

SỐ THỨ 1403 — NGÀY THỨ BẢY 7 AVRIL 1923 — NGÀY 22 THÁNG HAI ANNAM NĂM QUÍ-HỢI — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

Téléphone: 908
Adresse télégraphique:
LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN
nước-nhà — ngoại-quốc
một năm..... 12$00 ... 15$00
sáu tháng.... 6.50 ... 8.00
ba tháng..... 3.50 ... 4.50

BÁN LẺ MỖI SỐ... 0$05
Báo nhà thì bỏ hết ngày mồng một và ngày 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

閱新省六！報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

POUR LES ANNONCES:
PASQUIER frères
Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 128-130 (1er étage)
à Hanoï: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. M. Raynaud & Cie 9, rue Treyaise

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thơ, chẳng có gì mandats gởi sau bảo lãnh đề ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Thương-Lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

VỀ VIỆC CHO VAY ĐẶC NỢ

CHO VAY KHÔNG CÓ THUẾ
ĂN LỜI QUÁ LUẬT ĐỊNH

Vì vấn-đề cho vay đặc nợ trong cõi Đông-Pháp, nhứt là trong đất Nam-kỳ là thuộc-địa Pháp-quốc, tùng quyền Chánh-phủ Langsa, tùng luật Nhà-nước Pháp-quốc, tôi có để luận mấy bài nơi nhau, chẳng qui vì cách cho vay của Chà Sết-ty ăn lời các-cớ mà nóc xin nghiêm cấm, cùng là chước lượng thế nào ngăn ngừa mối tệ, ngõ hầu trừ hại mà cứu độ dân Annam, phần đông là dân nghèo. Trong khoản rốt, tôi lại có đề xin rộng dung cho các nhà tài-chủ An-nam, ra bạc cho nhỏ cho tỏ lấy lời, là một thế lợi của phần nhiều đồng-bổ Annam, kìn-chỉ, gầy vốn liếc, dụng nên, không cũng đủ mà nuôi con, tháng ngày đắp đổi; nếu không tay cho tiền mướn bạc thuê, mình lấy bạc tháng tiền ngày đẩy biết giữ mình kiếm đè phép nước, chẳng ăn lời thời quá mà cũng chẳng làm đều tệ-vi, nên nỗi bị dẫi nạp đến tòa như những vụ, ở tại Saigon nầy đây, tra xét chưa rõi nên chưa định tội. Ấy là tội cho vay lậu thuế Nhà-nước và ăn lời quá luật định.

Vì các khoản luận ấy, bữa thứ sáu 5 Avril 1923, tôi có tiếp một phong thơ ở Travinh gởi đến, của một vị, tôi chưa từng quen biết, mà cũng chưa hề nghe danh, là T...-HIỆU *Travinh*, phản đối. Thơ rằng Chà Sết-ty dâu cho vay bạc góp, ăn lời trong mười tháng, một-trăm ra một-trăm-hai, cũng chưa tấy chi làm nặng vì Chà có đóng ba-lăn mỗi năm trên bổn-ngàn; chỉ như một viên chức Annam nào ở trong tỉnh Travinh, làm việc quan mà cho vay tiền ngày, nâu-trăm đồng, mỗi ngày góp hai chục đồng, góp đủ một tháng ấy tới bốn lợi. Dường ấy mới gọi cắt cổ cho. Người thiếu nợ là một vị hương chức lớn trong một làng, chắc là làng sở tại, làm việc nhà góp ngày không nổi nữa, sau khi góp như vậy đã đồng mười-lăm ngày, tiến năm-nì xin đề làm bạc đồng, trả lời mỗi tháng một-trăm, chừng nào có vốn trả lại, mới hết trả lời, mà chủ nợ không nhe, đâm đơn vô tòa, kiện xin giam thân cho đặng. Làm ông làng ấy trốn bỏ nhà, bỏ mẹ, bỏ vợ bỏ con. Tình cảnh ấy, ai trông vào mà không đau dạ. Tôi xin đem nguyên văn thơ ấy vào đây để trước là quan trên, sau là độc-giả chư-vị xem cho tường tỉ.

☆☆

Travinh, le 4 Avril 1923.

Cher Monsieur Lê-hoàng-Mưu,

Tôi có xem qui báo L. T. T. V. số 1398, đề ngày 30 Mars 1923, thấy vấn-đề « *Vì việc cho vay đặc nợ* » ông phiền trách Chà Sết-ty (Chetty) cho vay cắt cổ Annam.

Đây tôi xin hỏi ông: Thứ nhứt Sết-ty nó đi quốc với chúng ta, thứ nhì nó có lấy ba-lăng (patente) hạng nhứt hoặc hạng nhì mà nó cho vay. Mà nó cho vay bạc góp như vầy: Số vốn 100 $ 00, góp mỗi tháng 12 $ 00, góp mười tháng tất vốn lời. Mà ông gọi là cho vay cắt cổ, còn như đồng-chẳng với chúng ta, dương kiếm viên chức (ngoại-ngạch) tên X... ở bạt Travinh, có sự nghiệp với 30.000 $ 00 cho vay mà không lãnh ba-lăng, cho vay bạc góp như vầy: Số vốn 500 $ 00 góp mỗi ngày là 20 $ 00, góp đủ 1 tháng tất số vốn lời. Góp như vậy đã 5-7 tháng trước rồi, duy tháng sau kế đây, tên hương-chủ Y... góp đặng 15 ngày, việc nhà xảy đến tại bay họa gởi, góp không nổi nữa, nên tên hương-chủ Y... đến nằn nì với ông viên chức X... xin đề cho hương-chủ Y... trả lời mỗi tháng là 100 $ 00 mà ông viên chức X... không bằng lòng, vào đơn kiện hương-chủ Y... xin giam thâu. Vì vậy mà hương-chủ Y... trốn bỏ mẹ già ngoài 80 tuổi, vì vợ con không ai nuôi. Ấy vậy xin ông giám phê cho là cắt hầu, cắt-hợp chi, chớ không lẽ phê là cắt-cổ như Sết-ty nữa.

T. C. Hiệu, *Travinh.*

☆☆

Lấy đây mà suy, tôi dám tường chắc cách cho vay số trăm số ngàn mà cho bạc đặng, thì quả độc, song xét kỹ, chưa phải một mình người tài chủ ấy cho vay bạc cắt-cổ như vậy; trong lục-châu, tỉnh nào cũng có, thành nào cũng có, có it lắm cũng một đôi người, nhứt là Chà Sết-ty ở trong các chợ nhỏ và Saigon-Chợ-lớn. Khắc với người Annam là có lãnh ba-tăng cũng không lãnh ba-tăng. Nếu người Annam không lãnh ba-tăng, chưa phải là cố ý lậu thuế; bởi tại không có đủ bạc mà làm ròng nghề buôn bạc, nên không lãnh ba-tăng; bắt quá cho nhỏ cho to, dẫn nay cuối kia, kể năm-bảy chỗ. Lãnh ba-tăng thì lấy đâu cho đủ. Nếu bắt tội cho vay lậu thuế, thì các nhà tài chủ Annam đều có tội cho vay lậu thuế cả thảy. Vậy thì lấy cùng chẳng lấy, chẳng phải buộc người Annam trong thời nầy.

Đều nên nói là xin trả lời mỗi tháng một trăm không cho. Ấy là bộ lượng.

Thoản lại cách cho vay đặt nợ ăn lời quá luật, có tội, nhưng mà ai cũng đàm, ai cũng thảm lợi trước mắt; cũng như làm quan bà-lạm có tội, mà ra làm quan it ai khỏi thế tay mặt đặt tay trái của đời. Hễ ai đề lậu tới tai quan, thì người ấy phạm tội cho vay ăn lời quá luật; ai để lậu tới tai quan, thì người ấy phạm tội làm quan lạm thực dân tiền. Nay tài chủ ấy hẹp lượng cùng con nợ, không cho trả lời mỗi tháng, đã vào đơn quyết kiện giam thâu, cớ sao người thiếu nợ chẳng ra mặt mà kiện lại y cho vay ăn lời quá luật? Không ai kiện, quan không tra; chớ hễ có ai kiện, có bằng cớ hiển nhiên tài chủ chạy đàng nào cho thoát. Một hai vụ cho vay ăn lời quá luật còn đang hầu tra tại Tòa Saigon.

Luật rõ ràng trước mắt, song có ai kêu nài quan mới đoán cho; bằng mà không biết đàng đi, thì quan không mở nẻo.

LÊ-HOÀNG-MƯU.

THƠ TÍN

Càng M. LÊ-VĂN-SONG-Cannes-garni & Gilap-kéo.

Tiếp thơ tức là cây giúp về việc tư. Xin kính đáp cho tức hạ rõ nhà báo L. T. T. V. không hề có chuyện nghề ký bao giờ. Nếu muốn Bổn-báo cho người gởi đến chỗ giảm cho. Bao giờ nhà công-nghệ ấy làm xong, sẽ gởi đến cho, cứu nhu ấy chịu lãnh. Việc tiền bạc đề cho hai đàng tính nhau.

☆☆

Càng M. VÕ-THÀNH-VĂN
Infirmier ppal à Bentré

Không nhớ ắc ngài có nói những bài nào đến trong lục nào, và cũng chưa ắc có tới tay Bổn-báo Chủ-bút chăng; nhưng mà việc đăng báo có hai lẽ:

Một là vì ắc chưng;

Hai là việc riêng.

Việc ích lợi chung không tốn tiền bạc gì, trừ ra việc tư ích tư ký, thì Bổn-báo không thể nhậm không che a.. Xin ngài xét lẽ.

THƯỞNG THỌ KHUẾ BÀI

Nghe tin ông Hồ-văn-Hoa, cựu Hương-chủ làng Đông-phú, tổng Bình-an Cánlớn, mới đoạt lão ni ngài ngày 5 Novembre 1922, bên Nông-hộ, ban thưởng khuế bài Nông-nghiệp.

Bổn-báo kính mừng ông Hồ-văn-Hoa; rõ ràng là gấm thêu hoa.

L. T. T. V.

ĐI COI HÁT ÔNG BẦU NINH

VỚI ĐI COI HÁT ÔNG BẦU TRỜI, BÊN NÀO HAY HƠN?

(Tiếp theo)

Kẻ đại-lược như trước kia, thì ta đây tức là bạn hát của ông bầu Trời, mà rồi ta đây cũng là người đi coi hát ông bầu Ninh vậy.

Coi hát ông bầu Ninh là sẽ-đi đi coi những sự-tích của người đời xưa, mà nhứt là của được sự-tích của người đời xưa nước ta; nay treo lên bức tranh sông Nhị nái Nàng, mai treo lên bức tranh Phú-xuân, Bình-định; chi như thành Gia-định, trận Biên-hòa, giải Hoành-sơn, hòn Phú-quốc, v. v... những anh hùng hào-kiệt trong nước ta từ xưa, những giang-sơn cẩm-tú của lũ-liên ta mỏ mang ra từ xưa, nếu ta có cái gánh hát như ông bầu Ninh và có cái tư chất thông-minh, văn-chương lỗi-lạc như ông bầu Ninh, thì ta đi việt-ra sự lịch-sử của nước nhà mình đem hát trên cái sân khấu của rạp hát « Ngũ lạn-ban » đề người mình xem lấy gương mình, chỗ nào hay thì tỏ điểm thêm, chỗ nào dở thì chỉnh-đốn lại. Dường ấy gương anh-hùng trong nước nhà một ngày một thêm cao, đầu lũ-liên của chưởng-lúc mình một ngày một lưu truyền hết đời nọ sang đời kia, biết nhớ xưa mới biết thương sau, con Hồng cháu Lạc càng nhau mới là.

. . . . . .

Lại ta có nghe thường thấy lắm người đi coi hát lựa sân khấu ông bầu Trời thiệt chuyên lại biết bao. Mà những người đi coi hát ông bầu Trời đây là người thật kẻ-khéo, cái tánh-tình rất cao-thượng, những người đi coi hát ông bầu Ninh chưa để bị kịp cái mẫu-mẳng lố ham đi coi hát ông bầu Trời, họ mong đi cùng cả cái sân khấu của ông bầu trời đang trăn-thiết non bứa sân tranh, nhựt-nguyệt tinh-thần làm đèn, lấm sét gió mưa làm nhạc v. v..., còn nhơn-loại đề làm kép hát ông bầu Ninh vậy.

Những người đi coi hát lạ, người ta không phải ham xài như cái vui của những người đi coi hát ông bầu Ninh; cái cách đi coi hát của người ta, người ta chỉ dùng có hai cái bàn chơn tự-nhiên, nó có cái năn-lực biết đi biết bước mà người ta đi coi khắp cả cái sân hoàn-cầu, kia non-nọ, biển-nầy, kia nước kia, xứ-nọ, những nhơn-vật văn-minh, nhơn-vật bán-khai, nhơn nói giải-nhau, đâm gương giải tuyệt, tô mà đi coi khắp cả một cái sân khấu mình mông của ông bầu trời — thậm chí cả kẻ ham coi đi mãi không về, quyết đi coi một chuyến sao cho được lưu truyền cái thinh-danh, cái sự-nghiệp cho đời sau (trông đẩy làm esi gương lần-bộ. Kẹp nào là kép ninh, tướng nào là tướng trang, kép nào là kép đợt nước cuộp nhà, kép nào là kép thương người mến nết, Coi thử trên cái sân khấu đó nó có cái hoan bảo chi chi nói nhau không mà bỏ coi cho biết cái tấn tuồng của tác-giả gây ra như thế lắ, lên chừng kết quả phải thế nào. Có phải làm tướng trang biết thương người mến nết, đến ngày kết quả hưởng được cách vinh-vang, làm kép ninh đợt nước cuộp nhà đến ngày kết quả phải chịu muôn phần thảm-đác nỏ bảo ứng cho chăng? Nên người muốn đi coi hát ông bầu Trời là khỏi lầm, mà hễ biết coi rõ thì hay lắm. Coi chừng nào trong nhân-giới càng mở rộng, tánh-tình càng cao-thượng nó sang: ở trong xã-hội, xã-hội được nhờ, ở với nước nhà, nước-nhà giàu thanh. Ôi, người đi coi hát ông bầu Trời cái tư-cách trở nên qui-hóa làm sao! Thế thì ta nên cho rằng đi coi hát ông bầu trời là hay lắm.

(Còn nữa)

Trung-Trực

Vô-tuyến điện

Tuyệt-kỹ

Các báo nói rằng trở đáp từ của Đồng-minh được các phe bên Tuyệt-kỹ khen ngợi ý muốn giải hòa.

Tại thành Constantinople, có lịnh cấm đăng report mạnh.

Cuộc công-cử nghị-viện phòng quốc-hội hạng trong hai tháng phải bước thành.

Quan-năm Osmanpacha, phạm tội thích, khách Ali chinh bị Sâu-đêm bắn chết.

Ê-gýp

Tin thành Cairo: Càng bịnh ông lord Carnavon lấy làm nguy hiểm lắm.

A lơ-măng

Thành Cobligenz: Sau khi đánh phá nhà in Gutenberg, quan Quản-lý Tuân-thành Schaebart, quan Tòa Knapp, linh Tuân-cảnh Stein, học-sanh Masan sẽ bị giải Tòa ấn-binh.

Hội Huderverein bị giải tán; hai viên đội và hai gia-tộc bị hỏ nghi nên đề đây ra khỏi xứ. Nhà in Coblenz Zeitung bị nhà-nước chiếm đoạt.

Tự tử

Ông Rosemberg là phó nghị-trưởng một nhà ngân-hàng bắn mình một phát súng, mà tự tử, song bị đạn mà chưa chết. Ấy vì việc gia đạo mà muốn tự tử.

Tin vua Guillaume

Tại thành Doorn chưa thấy động tịnh chi về cái tin Ăng-lê đồn rằng vua Guillaume nguyên Hoàng đế A-lơ-măng ly-dị với vợ.

Huê-kỳ

Hỏi làm bổng và « Fahriver » tăng tiền công thợ lên phân rưỡi. Các hãng « Newbesford » cũng tính tăng như vậy.

Paris ngày 3 Avril 1923.

Gia hình

Tại thành Moscou, giam-mục Ritkievtes án tử bị gia hình.

Bordeaux ngày 5 Avril 1923.

Đức hoàng Kitrashirakawa

Nhiều nhà trước danh đến tại dinh Sôthân Nhựt-bổn tại Paris là nơi đương quàng linh cữu đức hoàng Kitashirakawa, đề chờ cho có tàn khựt chay đặng đưa về bản xứ, điếu tạo. Quan quản-đốc đạo binh thứ sáu đồn tại thành Metz là nơi ông hoàng có ở một năm mà tập nghề có tự điển tin đến phúc vu.

Qui thể bà công-chúa Kitashirakawa con ông, qui tử ở ông hoàng Anaka đã giảm được bộn.

Bàn Ủy-viên tổn phí

Hôm sáng thứ tư bàn Ủy-viên tổn phí nhóm tại bộ ngoại-giao, bàn công ông Wadsworth và cách thức hoàn tiền tổn phí binh Huê-kỳ chiếm đất A-lơ-măng. Ngày thứ năm còn bàn nghị.

Vụ thành Essen

Vì các báo A-lơ-măng thêu thùa về vụ xảy ra ở bằng Krupp tại thành Essen và nhà hàng tin của Reuter, trong lúc xảy ra vụ ấy thời không có một ở thành Essen mà đặt đến, nên các báo Langsa nhắc rằng thợ A-lơ-măng còn khai rằng tại đàn sự khuấy rối liệu đã, xịt nước nói vào trong toán quân Langsa; quản nầy chờ đến hai giờ đồng-hồ mới phát súng.

Các báo cứa đàn công sản và báo Daily Graphic chẳng cho lời của Lenzsa là sự thật.

Cuộc tổng tán mấy người chết chưa nói.

Ngày nay lại thành Essen, đàn thợ làm việc hết lực.

Bờ sông Ruhr

Chiếu theo tờ nghị-ước Godley-Payot, chuyến xe-lửa chở binh Langsa đầu hết, chay ngang địa-phận của Ăng-lê ở thành Cô-lôn hôm thứ ba, đặng sang bờ sông Ruhr

Bắt củ dẫn

Tuân y lời nghị-định của bàn Ủy-viên Đồng-minh quản binh bắt những hội giống củ dẫn (pétterers: Khoai làm dưỡng) trở bên A-lơ-măng; chúng nó giấu không muốn nạp. Lần thứ nhứt bắt được 70.000 kí-lô hột.

Huê-kỳ

Ông Hover nói rằng cách cử-động Langsa ở bờ sông Ruhr, chẳng những không thiệt hại cho sự thương-mãi Huê-kỳ, mà lại giúp cho được mở mang. Nhưng có sắt lúc nầy được hưng vượng, mà những đồ nhà nông và các thứ ky-nghệ khác bị buồn giảm.

Hôm thứ hai, trong lúc ông Robert Cecil diễn-thuyết cổ-động cho hội chư-quốc, những người dự thính nghe rằng đức Giám-quốc Wilson ở bên thành Hoa-sinhtôn đang vô-tuyến mà nghe diễn-thuyết, thì liền xưng tụng là Wilson.

TIN MĂNG

Bổn-quán mới đặng tin măng ông Jean Lá-viết-Thanh, làm caissier cho Société Industrielle et Commerciale de Vinhlong mới được đức vua Cao-miên ban thưởng cho ngài một tấm long bội « Chevalier de l'Ordre Royal du Cambodge.

Ông Thanh thật là có công ích với xã-hội lắm, lúc ngài làm Cô tân Phảo-nuôi có với được mấy mang chim ghe và hợt cá mới lần tại Saigon, mới lần tại Nam-vian.

Bổn-quán xin đề ít hàng măng cho ông ấy. Thanh.

CÔNG CAO THƯỞNG TRỌNG

Trong xứ kẻ biết bao là quan viên Annam. Trong hàng ấy kẻ bao nhiêu mình quan? Xét kỹ trong hàng nào cũng vậy, cũng có hiền có dữ, có mình có tham, chẳng hàng nào là tránh khỏi. Có kẻ siêu chẳng ai dồng nói hàng nào là tốt trọn, hàng nào là xấu trọn. Bởi trong hàng quan viên Annam ngồi làm chỗ quận cũng vậy.

Cũng có làm vì mình quan biết ưu thế mến thời, yêu dân nến nước, đi đâu trị dân, chẳng chịu ích kỷ hại nhân, nỗi tiếng thanh cần khắp quận. Nếu lấy việc làm mà đoán phẩm giá, thì quan chủ quận Tan-bình là ông Bùi-quang-Nam là một vị mình quan trong số đấy. Ấy là lời thật. Lúc Ngài nhậm quận Long-mỹ một tay Ngài sáng tạo những đường đường, nhà bảo-sanh, những trường học và chợ búa, nên ngày nay quận Long-mỹ mới đặng quang cảnh vẻ vang như thế Sau đây Ngài vẫng chỉ sang nhậm quận Tam-bình Ngài cũng dân-dâu một lòng lo việc lợi dân ích nước. Ngài cũng lo lập thành những nhà-thương, nhà trường, nhà bảo-sanh và lập chợ; chẳng khỏi bao lâu nữa đây, việc lập chợ thành khoảnh. Ngài sẽ mở cuộc khai thị vui vẻ lắm.

Công càng với nước với dân cao dày thế ấy, ngài lại nắm giữ một đạ thanh cần, công-bình chánh-trực; nghe đến danh ngài danh ngài, trong quận thấy không ai oai, hoài ky ngài. Dường ấy hà chẳng đáng một vị minh quan nên để làm gương.

Mới đây, ngài đặng Đức Hoàng-đế Việt-Nam ân tứ Kim-khánh. Ấy là gấm thêm hoa; ấy là sự thưởng hoàng xứng đáng.

Nhơn dịp ấy, Bổn-báo đồng-nhân kính lời măng khen ngài và chúa cho ngài bước đã nhe bước.

L. T. T. V.

Cang-thường đảo ngược

Kia như cang thường của người đời xưa, đứng nói chi đến việc có chung chịu nhau mọi điều ngon ngọt, đã gọi là chồng vợ một lời đã giao ước, đều trăm năm mưa gió cũng liền, cũng thức chẳng sai nên nhà nào hàng nào đều giữ gìn đạo nhà của hàng ấy. Thứ hỏi lại các đồng bà lão mà coi, trong một đàn tử mấy triệu con người, trong khoản một hai chục năm mới nghe nói lên Xoài tên Ổi lấy lại trai đạo cang thường, nó nhè vợ tên Ổi mà tự tìm-. Xét đạo nhiều đã thấy người xưa biết giữ trọng nhà là dường gọi. phong hóa em đâm là thế nào thời ở nơi đến việc làm trái đạo cang thường như là cha lấy con, cha lấy dâu, mẹ vợ lấy rể em lấy chị dâu vân vân.

Ôi! Cầm cây viết mà viết đến mấy chữ ấy nó cũng bất nhẫm, bất gồm, bất cợ huống chi làm đến mấy việc ấy. Nếu nay tới luận đến là sở đi muốn cho mọi người như lại hàng là mình làm người ta bắn khắc hơn loài sâu rết, nên mình phải giữ cho vẹn đạo cang thường, chớ nên làm trái đạo. Nếu trái đạo cang thường thì thức nhiên trái đạo làm người. Vẫn tôi có tiếp được một bức thơ ở xứ B..., thuật việc một người vợ lấy lẽ là một tay đánh tiếng tại là người học thức, thế mà nỡ quên cang thường luân-lý, nhè trăng tinh gió nghĩa với con dâu.

Việc nầy rất nên tối hại lắm, nghĩ vì chưa đủ bằng tôi chưa nói ra, nhưng ngộ nói đến ai là sẽ đắt đá đi nữa, ngặc vì cũng bắt nào sẽ, đâm cảm cũng phải nói, duối cũng biết mấy, huống chi tôi là một người cầm bút để luận điều công ích.

Thôi y tôi, nếu ngày nào tôi có đủ bằng cớ, tôi sẽ nêu tên người ấy ra cho bạn sâu chịu biết cái gương tối hại mấy mà tránh cho xa, nghĩ vì gái lịch không phải thiếu, nếu có thiếu đến tiền cũng có, không không phải khó chi, để đến nỗi làm những việc tội bại và như nhuốc như thế nầy. Hãm cho lối đạo cang thường.

Bởi thấy luân-lý cang thường ngày càng suy đồi, cang thường càng đổ ngược nên tôi cần xin bạn độc giả xi có gương chi tỏi bại như vậy, đâu đó có bằng cớ, thì xin gởi đến cho tôi, cũng là nghiêm cứu phương nào mà trừ cái thói gả-mưa ấy.

Vẫn theo cách chánh sách của Nhà-nước Langsa cai-trị, thì thứ nhứt là lo giáo hóa cho chúng dân, thứ nhì là lo bảo hộ cho cả thảy được an cư mà lạc nghiệp. Chớ Nhà-nước không có bày ra luật để trừng trị những kẻ nào làm trái đạo cang thường luân-lý.

Tuy vậy mặt dầu tôi vốc xin Nhà-nước, nhứt là quan Nguyên-soái *Cognacq* là một viên quan ở tại xứ Nam lâu năm, để thấu đáo phong-hóa nước nầy, nên coi theo luật phép xưa của Nhà-nước Annam, và xin ngài bày ra phương pháp nào để trừng trị những bọn chuồi chà mặn mẹ, hại cang thường luân-lý, cho dân chúng nhờ.

Mong sao quan trên gìn-giữ mặt. Chúng Annam, Tổng-Lãng hãy làm gương cho đâu chừng, nếu mấy đứng ấy làm trái đạo cang thường thì là làm gương hại đó. Vấn-đề nầy cần tôi sẽ tiếp luận.

Con người nhờ có cang thường luân-lý mà con biết thương cha, tợ biết kính chồng tôi biết thương vua, đâu đề đến có trật tự, nên con người khác hơn loài thú, là có bao nhiêu đây.

Nhứt là ở xứ ta phần nhiều khi lọt lòng mẹ ra rồi, nếu nhà có gia-đình giáo-dục thì đã có nghe lời day của mẹ cha về việc cang thường luân-lý.

Hôm nọ tôi đã có nhắc luận về vấn-đề « Luân-lý suy-đồi », tôi có nói đến quan Nguyên-soái Nam-kỳ bày ra một luật để trừng trị những bọn bất hiếu, con không biết kính yêu cha mẹ, lại đám buôn lời chuồi mắn.

Nghe nói đời xưa nền phong-hóa còn vẻ vang, nếu trẻ nào mà chưởi cha mắng mẹ thì Nhà-nước đem ra giết ngay. Nhờ vậy mà việc nội trị bình an như tờ giấy trải. Còn hiện nay ví luật Tòa không định phạt bọn « muồn sàn » đó, nên nay nghe chỗ nầy thì Xoài chưởi mẹ, chỗ nọ thì Ổi mắng cha. Tôi đã nói nếu muốn cho đỡ cái-trị thì trước hết phải cần lo việc giáo-hóa cho dân, biết phong hay tục tốt, biết luân-lý cang-thường, sau biết trách nhiệm làm công dân. Bằng chẳng, thì dân không giáo-hóa, tức nhiên không hương thiện, khó mà an trị được. Đã vậy mà những bọn ky lợi còn làm gương hư cho đoàn hậu-tiến nữa.

Ấy vậy mới nước bạc qua việc cang thường đảo ngược. Thiệt trường cang thường cũng là đạo cả, người biết giữ đó cho tròn vẹn thì trong gia-đình mới yên ngoài xã-hội mới đẹp.

Nói đến hai chữ cang thường thì ai lại không biết nghĩa là đạo vợ chồng của loài người.

Đạo vợ chồng đầu xưa hay nay, bền ẩn hay bền Á, đâu đâu lại khác chi đâu. Như có vợ chồng nên mới đi truyền tộc-tông, mới có loài người nối tiếp nhau mà nống dây. Nếu ai mà không trọng đạo cang thường, vì đạo cang thường như cái nguồn nước, hễ đạo nhà nữ yên, thì việc nước mới xử yên. Con có giáo dục nhờ cha mẹ giữ trọn đạo, mà hễ làm con có giáo-dục thì mới biết làm lương dân, bởi thế tôi cho đạo cang thường là cái nguồn nước trong nên nguồn trong sạch thì chảy ra dân dân cũng trong sạch, còn nước nguồn đơ dáy thì chảy ra đều đơ dáy.

Bởi thế nên tôi nghĩ đến việc cang thường của người xưa rồi đem lại cang thường đời nay, thì nó bắt tôi ngán nghe cho thời đời thay đổi.

Trần-vân-CHIM.

TÒA ĐẠI HÌNH SAIGON

Vụ đánh người chí tử

Ngày 15 Octobre 1922, lối 6 giờ sáng, tại đường Le Myre de Vilers Saigon, Phạm-văn-Hộ 17 tuổi, và một đứa nữa cũng 17 tuổi ấy, cãi lẫy nhau. Hộ nghỉ cho tên ấy ăn hiếp mình, nên cầm một cái ngươi bể cơm đánh người ấy một cái trúng nhằm bụng phía bên tả. Tên ấy té xiểu xuống đất, chỗi dậy không nổi, rồi không cựi cựa chi nữa. Có người ở gần thấy vậy chạy lại hỏi nó coi ai đánh, thì nó nói được tên Hộ rồi tắt hơi.

Quan lương-y khám nghiệm tử-thi nói rằng bể là mía mà chết.

Bắt Hộ, Hộ cũng chịu có đánh thằng ấy chết. Hộ thuở nay chưa bị án tiết chi.

Trang-sư Dusson bào chữa cho Hộ.

Tòa lên án:

Phạm-văn-Hộ, 6 năm tù.

AI TÍN

Bổn-quán mới tiếp đặng tin buồn rằng bà Marie Nguyễn-thị-Duơn là thân mẫu trị của ông Nguyễn-tấn-Vu lại là người trong thân của ông và bà Nguyễn-văn-Sĩ.

Bổn-quán đề vài lời ai điếu và an chia buồn với ông Nguyễn-tấn-Vu và ông Nguyễn-văn-Sĩ.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỠI NGƯỜI ANNAM

Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa thuốc [illegible]

trải đất ở xứ Algérie mà bán, thì tức là đang để thờ sống Algérie quả thiệt là đồ thờ sống Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu **Tuxedo**

Đông-pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Ghe đắm vì tàu

Hôm 4 tây lối 7 giờ 30 chiếc tàu Glenlochie của hãng Denis nước chở hàng vào sông Saigon muốn vượt lại, chẳng dè bị giông nước chảy dữ. Người hoa tiêu sợ phải va nhằm cầu tàu, nên cho máy chạy tới cho mạnh, làm cho dây sông lên. Bởi đó mà mấy chiếc ghe đậu gần bến vụt lại với nhau một cách dữ dội; mấy người ở dưới ghe bỏ nhảy xuống sông rồi lội vô bờ, duy có Trần-thị-Hoè, 18 tuổi, bị nước chảy trôi đứa mất. Qua 11 giờ 15 khám được cái thây.

Nghe nói chỉ mấy chiếc ghe bị hại đó sẽ vào đem kiện chiếc tàu Glenlochie.

Cang đồm của người Nam

Hôm qua lối 9 giờ rưỡi có một người mọi đi xe-máy trật không biết được tên và một người lính gát đường d'Espagne, thấy có một con ngựa bắt kỉ trong xe không ai cầm cương mà chạy gát, nên hai người chạy rượt theo. Người ấy chạy lên xe đăng chạy mà gò cương,giận người lính thì nhảy miếu đầu con ngựa, nên phải ngừng.

Ngựa xe ấy của Lê-thị-Phước chủ xe ở Phú-nhuận.

Đăng khen hai người cang đồm nầy, rồi vì không rõ được tên đặng nếu ra làm gương cho kẻ khác.

Khách Kiêu-ca không biết tham

Ông R...., làm entrepreneur ở đường Testard vào đem theo hai tên khách Quảng-đông Trảo-P..., và Trương-H..., lãnh việc, về tới lãnh trước một người thì 600 đồng một người thì 600 đồng trốn mất.

Đi xe-máy hút thuốc

Khách Dang Kiet đến bót khai rằng ăn trộm vô nhà lấy 1000 giá thuốc Mélia và một cái xe-máy hiệu Alcyon số 282270.

Quen thói

Ngày 6. — Hôm 2 tây lối 5 giờ rưỡi sớm mai, khi trời mát mẻ có một thầy đội cai-manager đi ở gần Lucrayphố lên Chợ-bàng là chỗ làm đường. Thầy đội ấy tên là Lê-văn-Phát, đi vừa được 15 phút, vừa tới bờ đường kia thì có hai tên cường đồng một đứa thì lấy một xâm cát vải vô con mắt thầy đội cai-manager, còn một đứa thì lấy khăn nhét miệng. Rồi đó lục trong mình lấy 160 đồng và 2 cái giấy thuế thân, đã vậy con trói hy lại nữa rồi bỏ đó. Dân chúng có tên quới-tướng (contremaître) khác đến mới trói cho thầy đội thì thầy đứng lang ma thưa.

Vụ nầy còn tra xét.

Tội nghiệp thay

Gocong. — Bữa mai ngày 18 Mars tên Phạm-văn-Cự bộ ở làng Long-chánh mà ngụ làng Tân-luông đ.ng. đi xuống chợ Gocong chợt gặp ông Cò (Commissaire) hỏi giấy thuế thân.Anh ta không có nên bị đem về bót rồi trong mình thì có giấy thuế thân nên tên Ng.-Kỳ-.Anh ta khai tên Ky uống rượu say gởi giấy thuế thân cho nó, còn phần nó thiệt 3 năm nay không đóng thuế cho nhà nước. — Cự bị giải lên tòa Mytho.

Phải cẩn đem giấy thuế thân theo mình

Trưa ngày 25 Mars thầy G...., đi ra chợ Gocong chơi lại có đến ông mes theo nên chuyện trò hoài thoát vô ý cũng xác tìm thì coi Th.... một chút nên chỗ coi hỏi giấy thuế thân thì thầy không có đem theo lưng mới nói với bót làm khó chơi rồi tha.

NHỰT-TÂM.

Rủi vì xe-hơi

Tânninh. — Thâm ghê thay cho cái nạn xe-hơi càng ngày càng nhiều hại con người rất nên ghê gớm, mà xem lại tánh tình của mấy cậu sốp-phơ lại cũng lo lắc lắm. Thường mình đang giới không kể đến mạng người là trọng, cho nên lắm phen phải bị sự rủi ro hại con người nhiều cách và heo lắm cũng nhà thêm nữa.

Như ngày hôm ba 3 Avril rồi đây lúc mười giờ có Madama Mercier, ở Pnom-Penh,đến bót cho hay rằng tại đường trên gần Trảng dài, có xảy ra một sự rủi vì xe-hơi rất lớn. Khi ấy ông có Saint-Martin, lập tức nghĩ xe-hơi đến nơi cách xa Tayninh chừng 10 ngàn thước đường xuống Trảng-bàng, tại nơi ấy có 3 cái xe-hơi. một cái số C 675 của M. Trần-văn-Tạo, ở Saigon nầm nghiêng tại nơi đó, nên lá mui và bánh xe cũng mất mác chi đều gãy hết. Xe ấy hư hao rất nhiều. Sốp-phơ tên Nguyễn-văn-Hanh khai rằng chở bộ hành từ Saigon tới Tayninh vừa tới đường quanh nơi ấy bị bánh xe nổ ngừng lại không kịp, nên xe phải lật ngữa bên đường;còn bộ hành đều nhảo lăng trong xe. Lúc ấy có năm người đứa-bà bị bịnh mà không lấy chi làm nặng ; bộ nhờ có bà đó mang theo gì cho nên không ai bị hịch săng-s. Vậy rồi còn hai cái xe khác cũng ở đau làm cho hao tài tốn của nữa. Cũng một khi ấy cái xe số C. 833, ở Cholon lên Tayninh đến nơi kỳ cùng xe lại đụng nhằm một đứa xe-cu cứu cấp,xảy ki một cái xe thứ ba số C. 1473 của M. Ng-văn-Cô, ở Saigon cũng đi Tayninh, song đến nơi anh sốp-phơ tên Ng-văi-Hỏi không chịu tạp máy, vì sợ lo lắo, coi mấy người bịnh nằm bên đường nên chạy đi lấy thầy thuốc cái xe số 833 đưa đến nơi đó. Cái xe 8v liền nhồi tới một đời xe rồi lật luôn xuống ruộng và sau lái cái xe 8y bị hư nát hết. Còn cái xe số C. 1473 của tên Hội coi đó cũng bị bể thùng may ít chạy.

Vụ-sự ông có còn đang lấy án kết.

Qua bữa sau ông có Saint-Martin ra tịch qua bên tỉnh tuần thăm bắt những kẻ-bắt chạy mau trong chiến khu qua lê Pnom-Penh thì có dẫn đến 2 cái xe-hơi số P P. 459 của M. Henri, ở Pnom Penh và một cái số C. 1894, của M. Cha, ở Saigon. Mấy cái bị phạt và bắt ở Công. Chắc thầy Công còn nhiều cái phải bị phạt nữa mà chớ.

Arthur HOA.

THAI, TOÁN

Chấm Thai trong số báo 1375

Quân-tử lấn la đuổi ra cũng tệ,
Tôn ba miếng trầu, làm lễ tổng đưa.

Xuất mộc dạng :

Đáp : Cây Mẹn

ĐÁP TRÚNG :

M. Trần-văn-Vân, Long-phú, Bénitre.

CHẤM TOÁN

Xóm kia làm thịt một con heo đặng chia ăn Tết. Chia 4 người 5 xâu thì dư ra 1 xâu rưỡi; còn chia cho 6 người 7 xâu, thì lại thiếu đi hai xâu. Hỏi vậy số thịt với số người là bao ?

ĐÁP :

$6 \times 5 = 30$, $30 - 4 \times 7 = 2$, $30 - 2 = 28$;

$4 \times 6 = 24$. $1.50 + 2 = 3.50 \times 24 = 84$

$\frac{84}{2} = 42$ người.

$\frac{42}{7} = 105 \times 5 = 52$, $50 - 1.50 = 51$ xâu thịt.

Trả lời : 42 người
51 xâu thịt

ĐÁP TRÚNG :

MM. Nguyễn-minh-Sỹ, Hương-quản Long mỹ ; Bộ-ngọc-Cô, Mỹ-hòa-Hưng, Long-xuyên ; Mlle Hồ-thị-Anh, Mỹ-hòa-Hưng, Long-xuyên.

THAI :

Mọc tự đa lưỡng điểu.
Da thượng bất đa hạ.

Xuất nhứt tự :
M.ne Eugénie HUỲNH
Tânan.

TOÁN:

Hai Suối-Gia gặp nhau ngoài đồng, chào mừng nhau xong, mới hỏi :

— Anh đẻ rồi chưa ?
— Mới rồi hôm kia.
— Mấy công ?
— 22 công.
— Trả hết bao nhiêu tiền ?
— Trả hết 7 đồng bạc.
— Anh làm rồi !
— Đêm có làm ! tôi đổi bạc cắt kêu từ 2 đêm mà trả lễ nào lại làm, vì sao anh biết ?
— Vì tôi cấy rồi trước anh 2 ngày, tôi mướn 23 công mà lối trả có 6 đồng bạc, công cấy của anh ít hơn của tôi, cớ gì tiền mướn ít hơn ?
— Vậy chớ anh mướn công cấy giá nào ?
— Tôi mướn một làng ai cũng cứ theo lệ thường mà trả cho chúng nó, tôi có mướn lên làm gì, cũng cứ mỗi công, đờn-ông là 0 $ 30, mỗi công đờn-bà là 0 $ 30, mỗi công con nít là 0 $ 25.

Lạ sáy, giá mướn cũng y theo tôi, rồ gì anh cấy ít hơn công tôi, mà lại trả tiền nhiều hơn tôi tôi ! đồng bạc kia ?
— Tuồi vô đây, mượn chú biện tính giùm coi thử !
— Phải, bèn rũ nhau vô nhà chú biện.
— Coi hiện hồi kỳ rồi nói : Phải, như tôi mới cấy rồi hôm qua đây có 22 công mà tôi trả 7 $ 50, nếu vậy tôi lãng lắm sao ?
Tôi trong 3 người đó, mỗi người mướn mấy người đờn-ông, mấy chị đờn-bà, mấy đứa con nít ?

Trần-văn-Vân
Lương-phú, Bến-tranh.

MOTOCYCLISTES — CYCLISTES

ĐẶNG-CÔNG-MẪN và Công Ty
nhà số 244, *đường Lagrandière, SAIGON*

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

Các đồ phụ tùng xe máy đạp và xe máy dầu VÔ và RUỘT xe máy hiệu WOLBER.
VỎ và ruột xe máy dầu hiệu DUNLOP (bánh 600 và 650 à talon).
Bình nhồi khí đá đồ cho xe máy dầu (motocyclettes Magondeaux).

Có bán xe máy dầu mới và cũ :
Máy đề gắn theo xe máy đạp, hiệu « CYCLETTE » mỗi cái bán... 2 160.
Có đủ đồ phụ tùng gắn vô xe máy.

Sửa các thứ xe máy đạp.
Sơn xe máy đủ màu có chạy chỉ vàng rất khéo.

Ngày 7 Avril 1922.

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sớm mai
Nhà-nước	2 fr. 10
Ngân hàng Đông-pháp	2 90
Ngân hàng Hongkong Shanghai	2 90
Ngân hàng Chartered	2 95
Hội sở Générale de la Banque Ind. de Chine	2 95

Quốc-trái của Đại-pháp

Tài Paris ngày 5 Avril 1922.

Về lợi 3 %		57	Về lợi 5 %	1920	97 70
Về lợi 4 %	1916.	73	Về lợi 6 %	1920	97 60
Về lợi 4 %	1918.	70			

MỄ CỐC

Giá lúa chở đến nhà-máy Chợlớn bao trả lại giá một trăm kilô

Vinhlong	4 p. 75	à	4 p. 85
Cantho	4	80	à 5 05
Bạc-liêu	4	85	à 5 05
Baclieu	5	00	à 5 10
Giá thường hợp trung	4	90	à 4 90

TÀU SẼ TỚI

Chiếc *André Leban* ở Marseille sẽ tới 5 Avril.
Chiếc *Orénoque* ở Haiphong sẽ tới 17 Avril
Chiếc *Parthos* ở Thượng-hải sẽ tới 7 Avril
Chiếc *Jérusalem* ở Haiphong sẽ tới 9 Avril

TÀU SẼ ĐI

Chiếc *Désirade* ở Saigon sẽ chạy đi Pháp-quốc ngày 15 Avril.

HÃY NHỚ

Ông tấn-sĩ Lượng-ý **TRẦN-VĂN-ĐÔN** nay dễ dọn nhà lại *đường Filippini* *mãn bài 37* (sau Tòn bài mười)

Xin chư-tôn hãy nhớ số nhà ấy đặng dễ tìm ông thầy *Trần-văn-Đôn*.

Tân văn

Nam-kỳ ta xưa nay thường có các quan Thầy-kiện hay là Trạng-sư giúp việc cho, hoặc tiên cáo, bị cáo. Rồi thì đơn ấn văn-khế giấy-tờ đâu giả đâu thiệt tùy ý của người có việc, ra tòa mà phân trần sự tích. Tòa nghe rồi, tự ý do theo lẽ mà xử hơn thua cho 2 bên tiền bị.

Ông Robert Crémieux, có hằng cỡ-nhan, con nhà sang cả, ăn học đủ đều, có đi đánh giặc Đức, bị thương tích, có Mề-đay, mà trước khi, cũng có làm Trạng-sư, có lãnh tại Tòa Paris trọn 12 năm.

Cha của ngài Fernand Crémieux đương kiêm Trạng-sư quan cả Thượng-viện hội đồng (sénateur) tại Paris. Anh em cô-cậu của ngài là M. Besnard, trước có làm Thuộc-địa thượng-thơ và ông chú của ngài là Crémieux cũng có làm Hình bộ thượng thơ, còn ngài nay qua Annam ta, có chỉ muốn ăn ở lâu dài, nên mới xuống đánh ra, mà lập một phòng việc như ở lên là Avocat Contentieux để giúp lẽ phải chẳng cho bà tánh, đừng tiền cáo, bị cáo vô ngại, vun sự tại nơi Công-lý mà thôi... Trước ngài xem xét giấy tờ cho kỹ càng rồi ngài đoán lý ra hoặc phải hoặc không, nghe hay là không nghe, rồi sẽ đâu đơn ra Tòa thì ngài cũng dâng đơn cho đến nơi đến chỗ, dầu phải cậy quan Trạng-sư giúp lẽ, ngài cũng tận kỳ làm mà kiếm giùm cho vừa lòng mình. Người có việc không còn sợ phải bị ưa lần, hay là mướn giá quá lẽ v. v...

Ngài định tiền khách có hai hạng mà thôi, như việc trong thì 25 đồng, còn như việc nhỏ nhen có 10 đồng. Mình nghe lời ngài đoán rồi, tự ý mình liệu biện, ngài không ép uổng ai. Là vì cái sở phí kiện cáo thuở nay, thường ai cũng phải sợ là nhiều mà ngừng, cho nên có nhiều người khi có việc mà phải bỏ qua đồng thay.

Ông R. Crémieux lãnh soát chết de việc, như lục bộ Điền-thổ, khai sanh, tánh-hạnh, án-tóa, hay là muốn làm đơn xin khẩn đất, sửa sang, vào dân Tây, xin bổ án, làm giấy đất tiền phố, tiền đất, v. v... Cũng có lãnh làm tờ bán giùm nhà-đất, ruộng vườn, hễ thấy hoặc làm tờ giấy lập hội, giao kèo các sự điu tàng ý của các chủ mà điều đình cho đến nơi đến chỗ, cho khỏi lòng người muốn.

Ông R. Crémieux ý muốn ở ăn lâu dài tại Namập ta, cho nên ai có việc mà đến ngài, như phải có việc ngài cũng ra tòng không phí cho mượn giúp tiền bạc ít nhiều, ra tay lẽ độ kẻ ở hợp tấp. Rồi việc trả lại cho ngài cũng cứ lòng vậy.

Ngài khi mới tới Saigon, có giúp việc cho quan Trạng-sư Forag trót mấy tháng thấy trở đâu yêu mến nhau, mà bởi ngài không muốn đợi cho đủ 3 năm mới thành chức Trạng-sư, mà đi cất việc cho tốc. nên mới men mai, tiết thay vì ngài có thể tại tòa trên Paris rồi mà nay sáng tạo, ra công lập cái Phòng việc thầy kiện nầy xưa nay chưa có. Mấy vị nào xa xuôi nghĩ tho cha ngài mà hỏi thăm sự của mình ngài cũng vui lòng trả lời cho mình mau mau vậy Đi thư như vậy : Etude de Me Robert CREMIEUX, se trouve 18 Boulevard Bonnard SAIGON.

OẢN-HÒNG-QUÂN *THỨ SÁU* in rồi, *THỨ BẢY* còn tiếp

Xe hơi kiểu mới

KIỂU MỚI RỐT HẾT HẠNG NHỨT ĐÂY

Xe-hơi hiệu : DE "DION-BOUTON,,

6 chỗ ngồi — 12 mã-lực

Có năm sự quí :

Elégance (*Mạnh-bạo*) Là bởi sự đều-đặng, không sai sót, không chê đặng, rất đúng lực.

Confort (*Đề-dạm*) Là bởi sự chịu dựng vững-vàng của nó.

Vitesse (*Lẹ-làn*) Là bởi sự sắp đặt từ tế cái xù-hập của nó và nấp xi-len.

Economie (*Gọn-ghẽ*) Là bởi sự sắp đặt xù-hập từ tế.

Sécurité (*Vững-đặt*) Là tại cái thắng nó tốt, đều 4 bánh với cái thắng sang số của nó.

Xe-hơi De « DION-BOUTON » bằng 10 mã-lực
Được việc trong trường dầu lớn — Thường thường có lại-nhứng kiểu rất lạ
Xe-hơi « AMILCAR » bằng 6 mã-lực
Xe nhỏ kiểu mạnh-bạo và gọn-ghẽ
Hãng *BERTHET, CHARRIÈRE & Cie* Saigon làm đại-lý.

Bán gạch

Quí vị có cần dùng mua gạch cất nhà thì xin viết thơ cho M. **TRƯƠNG-SĨ-THẮNG**, *Entrepreneur à Nhatrang*.

Một trăm đồng (100 đồng) một muôn chở tới gare Saigon.

Như quí vị muốn coi kiểu gạch thì M. Thắng sẽ gởi cho.

LỜI RAO

Hiệu **ĐẠI TÍN**, *ở đường Canton số 117 tại Cholon, mấy nói số 757*, muốn mua đất, nhà cùng là phố ; vậy ai có, muốn bán, xin đến tại hiệu ấy mà thương nghị.

ĐẠI-TÍN
Rue Canton n° 117 — Cholon.

NGUYỄN-VĂN-TRỌNG

N° 38 rue Amiral Courbet-Saigon

Tiệm bán vấn gỗ lớn và nhỏ. Bán ghế toàn camlai và rỗ đủ thứ. Và tiệm tôi cũng có cho mướn xe-hơi hiệu: Dodge còn mới. Xe qui khách có đi đám cưới hay là đi chơi xa rất phương tiện giá định rẻ rề, xe chạy mau chắng khỉ,nào hay chết máy đọc đàng.

J. CHÍN-TRONG.

MUỐN BÁN

Có bán một cái xe hơi lộng kiến hiệu : **TALBOT DARRACQ** bảy chỗ ngồi xe thiệt tốt chắng có hư, vì bởi về nghỉ bên Pháp quốc nên bán giá phân nữa là ba ngàn chín trăm đồng bạc (3.900$) Ai muốn mua thì do tại phòng việc quan Trạng-sư THIOLLIER và FERRAND *đường Kinh-lấp số 14.*

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

PHARMACIE ANNAMITE
38, rue de Canton — à Cholon

TRUY PHONG TỐ HẤP HUYẾN

Thứ thuốc hườn nầy, chẳng luận bịnh đơn độc dữ-bá, trong phong trong khí, sốt chảm tả xiểu, hát thình nhơn sự, hoặc rút gân rụng rẩy, lạy chơn lạnh ngất, đau bụng mửa ỉa, miệng chảy nước giải, ỉ khí ỉ chua, rượt đau quặn thắt, xây tâm nhức đầu tay chơn bủ hoài, rỗ rệt tử chi, ăn uống chẳng tiêu, ho hen ỉa chảy ; hoặc uống rượu quá độ, tâm thần phiền loạn ; hoặc phụ nữ phong chướng, sanh rya chứng rết hoặc con rít bị chứng kinh phong ; hoặc đờn-bà sắng hậu nhứt thiết phong khí, mắc lắm uống 2 hườn, phải dùng ba lần gừng sấu nước mà uống với thuốc. Hoặc bị phong cứng miệng, trước hết phải lấy một hườn rồi vào bợt răng, rồi dùng hườn gừng hòa với hai hườn cho uống thì thấy công hiệu tức thì. Đờn-bà có thai chẳng nên uống.

Phải cẩn-thận đề lạnh lẻo sống sít, có tanh dầu mỡ, chay đề chiêm xâu nồng nầy thì chẳng nên dùng. Kỵ dùng đồ bằng sắt.

Chạp-tân có mua thuốc nầy xin hãy nhìn cho kỹ cái nhãn Ông Phục Hậu của Nhị-Thiên-đường thì mới khỏi lầm đồ giả.

Y-học-sĩ, Vi-Tế-Sanh cảo

THIỆT LÀ RẤT HUỀ-DẠN

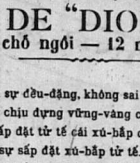

T. MORISE
NHÀ CHỤP HÌNH NHỨT
11, Place Garnbetta
(cạnh chợ cũ)
SAIGON

ĐỒ CHỤP HÌNH ĐỒ THỨ

Chụp hình tại chỗ và đến tại nhà tây ý người muốn.

CHỤP HÌNH NGHỀ

GIÁY THUẾ THÂN
CHỤP RA LỚN
LÀM KHUÔN

CÓ BÁN :

Máy chụp hình, kiến, giấy, révélateurs, đồ tập dụng, khuôn, cẳng máy chụp hình, muốn, ly có khứa thước tắt, thao v.v.

Giá rẻ hơn các chỗ khác

BÁN TẠI: **PHOTO-NADAL**
118-120 đường Catinat

CẢO BẠCH

Kính trình quí-hữu quảng, công chư-tôn bằng-hữu trong Lục-tỉnh lường lẽm : Có nhà hàng Bổ-vận-Bình khánh lâu, ở tại đường Amiral-Courbet, từ số 29 đến số 35. Nay đã sang lại cho tôi trọn quyền làm chủ, hôm ngày 8 Mars 1923 nầy.

Từ đây đổi hiệu lại là : « NAM-CHÂU KHÁCH-SẠN,, tôi hết lòng lo lắn sửa sang phòng-vi sơn phết lại tinh hảo, và sắp đặc bài-biện lại có thứ tự, cho vừa ý chư-tôn.

Vậy từ nầy chư qui-bà qui-ông có dịp đu-vãng Saigon, xin có lòng đoái tưởng bạn đồng-bang, ghé lại nhà hàng tôi an nghỉ, tôi sẽ hết dạ ân-cần, và cảm ơn rất trọng.

Directeur : LÊ-KHIÊM-NHƯỜNG
Gérant : LÊ-SUM

NGUYỄN-PHÁT-ĐẠT

COMMERÇANT
Rue des Cazeux n° 15 Hanoi

Bán sỉ, bán lẻ đủ các thứ tơ lựa hàng bắc *(Soierie Tonkinois)* của các hãng sợ xảo Bắc-kỳ chế tạo ; đồng, bà nào muốn mua sỉ nhiều thì gởi thơ thương nghị nơi tôi sẽ tính giá khác cho được phần hường lợi.

Ai muốn prix courant thì sẽ cho.

Adresse télégraphique :
NGUYỄN-PHÁT-ĐẠT, Hanoi

Hãng buôn E. HEUMANN

60, đường Mac Mahon. — SAIGON

Tên dùng đánh dây thép : **HEUCO — Saigon**
Dây thép nói số **268**

NHẬP CẢNG — XUẤT CẢNG

LÃNH VIỆC — BÁN SOÁT

Có trữ bán :

Rượu CINZANO Turin	Vermouth Asti-Spumante.
Hãng PIDWELL Paris	Sữa Condensée sucrée «Favorite» Sữa không đường «Gloria»
MULFORD & Cie Philadelphie	Pastilles à la Menthe : Màu hường Màu trắng
NICOLAS ROUGIER FILS Marseille	Đồ nhượm to, vẽi
LE NÉOPTOL FRANÇAIS Paris	Thứ tẩy độc cốt nhứt. Giết độc trùng. Tránh khỏi sự tiêm-nhiễm và các thứ bịnh Bán các mái hói và dơ
GUILLOT & Cie BORDEAUX	thứ rượu mạnh
BOUCHAND PÈRE & Cie FILS BEAUNE (Côté d'Or) BORDEAUX Reims	Rượu tốt Bourgogne và Bordelais Rượu thường dùng
ELESCA Paris	Đồ ăn bổ Sữa đường Cacao là một thứ ăn điểm tâm qui lắm, mỗi lần ăn cứ pha với nước nói.
Hãng LAUTIER Fils Grasse (France)	Dầu Olive thứ thiệt surfine vierge có cốt Olive de la Provence nên bảo chắc rằng tốt.

A. DEJEAN. — CETTE. Rượu mạnh

Société Coopérative des Muscats naturels de Frontignan

Vin MOUSSEUX duc des Berdes

Là thứ rượu Sâm-banh ngon

Mua các món sẵn-vật ở trong xứ

THAY MẶT
TẠI ĐÔNG-PHÁP

Nước suối **PERRIER**

Thứ nước tốt nhứt để ăn bàn

THỨ NƯỚC SUỐI ĐỂ ĂN BÀN
HIỆU *LANGSA*
Hãng Société Anonyme
POINSARD & VEYRET

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

VẢI MÙNG bề khổ rộng 0m80
LÃNH XUYẾN Bắc-kỳ đủ mỗi kiểu
XIN HỎI GIÁ LẤY KIỂU MẪU
ECHANTILLONS
tại tiệm
DONG-THINH
4, RUE DE LA SOIE — HANOI
MUA SỈ
Sẻ dặng giá rẻ
Lời nhiều

Tự do diễn-đàn

(Tribune libre)

Ngô càng Liệt-qui

Đã lâm phen, Bổn-báo có tuyên ngôn rằng sẽ mở Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho lắt lại bình luận cho thỏa mỗng ý muốn. Nhưng hỡi, cũng đã lắm phen, Bổn-báo gặp nhiều cô chỉ hằng thật-thà tên ký dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thiệt của người viết bài ký; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà đi đại vào. Ấy là một điều đáng cho là khiếp nhược, mà người chưa chịu ăn-năn chừa bỏ. Nên việc quả, mình đứng đương cầm viết chép ra để gương giáp tích, có sao lại sợ mà nặc danh? Bổ chừa phải là khiếp nhược chăng?

Vì cái tật khiếp nhược ấy, gây rối, buộc Bổn-báo từ đây, những bài ở dưới gởi đến, lắn kỳ không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại còn những bài ấn hành trong mục nầy, thì Bổn-báo để trọn về phần người kỳ tên gánh chịu lấy những điều cang hệ gì xảy đến; Bổn-báo không cang-dự.

L. T. T. V

* *

Gà đeo lông Phụng

Phàm làm người, dầu bực nào cũng vậy, hễ hai con mắt của người khác dòm vào, thì người đã chán hiểu bực người đó rồi; vì tôi đã có thấy nhiều lần rồi nên mới dám thô thẻ những điều dưới đây.

Mới đây, ngày 14 Mars 1923, tôi 5 tai Sa-đéc về thăm chăng tôi là *M. Gabriel Xuân*, nghiệp chủ và là con của quan Huyện-hàm đương kim Cai-lậy Chú-án-hạ (Cholon). Tôi đi chuyến xe hơi đó buổi 2 giờ chiều tới Cholon, chạy lên tới quận Bức-hóa, thì là 4 giờ chiều. Xe đậu lại đó 15 phút đồng hồ, cho bộ hành lên xuống nghỉ ngơi. Kế đó có 4 thầy, tác chừng đôi mươi tuổi, ăn mặc sạch-sẽ, theo thời đợi văn-minh công tử, ở trong tiệm café ngã tư Bức-hóa đi ra đường lộ; rồi đi thẳng lại xe hơi đó mà leo lên xe ngồi theo cách rất nên thô tục và nói tiếng Langsa nhiều đều tôi không biết nghĩa lý gì hết. Hết nói tiếng Langsa rồi, thì cả 4 thầy đi xuống xe; khỏi xe chừng 1m50 thì 4 thầy nói với nhau rằng: « Trên xe có một con *Thổ, Thuần, Thọ*, gì đó; phải chi chăng ta đừng mắc việc rằng buộc, thì đi theo con *Thổ* đó thụi nó cho; kẻo uổng. »

Ôi thôi thôi tôi thấy tánh ý diện mạo và những lời nói của 4 thầy rất nên thô-tục và mất liêm sỉ quá, làm cho tôi phải nhớm tai rồn ốc. Sau khi xe chạy rồi bọ con tiệc, dợ tay theo xe mà ngoắt mà kêu vời. Thật nghĩ thêm buồn; vì nếu vào-mình như 4 thầy đó, thì e người ngoại ban đêm vào mà chê luôn cả nòi giống ta, thì như-thuốc biết bao.

Tôi khuyên mấy thầy ấy phải bớt bớt lần đần tệ đó đi, chớ nên thấy những đờn bà con-gái đi đường mà gọi như mấy cô mua hương bán phấn mà làm, rồi ăn năn chẳng kịp; ấy là lời tôi nói chánh lẽ, chớ không thêm bớt chút nào, vì ý muốn cho mọi người xem vào mà sửa bớt đều tệ đó thôi, chớ chẳng phải việc tư của ai cả. Cuối cùng xin ông chủ-bút chờ bỏ qua bài nầy, tôi hết lòng cảm đội ơn ông.

Nay kính tỏ.

Catherine Ng-Thi

Fille de đạt-hương-cả cựu — Sa-đéc.

MUỐN TRỪ CÁC BỊNH RẾT CÓ CỰ
Thứ RẾT VỎ DA
thì hay uống thuốc
QUINOFORME
bằng hườu, viên tròn hay là viên dẹp
Một thứ thuốc chế bằng hóa-vật để dùng trong các thuộc-địa Langsa.
Có trả: Các nhà bào-chế
Y-viện CERCUEIL
29-31, Rue Philippe de Girard. PARIS

Voila l'étiquette du véritable:
GRAND VIN du CAP CORSE
AU QUINQUINA
ARCHEVÊQUE Fils & Cie
BASTIA
UN MATTEI!
Có trả bánigi hàng
DENIS FRERES

NGUYỄN-VĂN-THIỆT
Quản-lý
PHÁP-VIỆT KHÁCH-LẦU
Hôtel de France
N° 157, rue Catinat, N° 157, — SAIGON
PHÒNG
Mát mẻ, Thanh tịnh
PHÒNG TẮM Sạch-sẽ, có DOUCHE
GIÁ RẺ

GARAGE
Trần-đắt-Nghĩa
CANTHO-VILLE
(COCHINCHINE)

Sửa các thứ máy:
Xe hơi, thu-hơi, máy hơi, xe máy, máy may, máy viết, máy nói, quạt máy, các thứ đồ máy-chạy, tủ sắt vân vân.
Lãnh làm nước nhà và bông rào cắt.
Công việc làm kỹ-lưỡng, mau và giá rẻ.
Thay mặt cho hãng BAINIER Saigon.
Thay mặt cho hãng kiểu đầu xăng.
Thay mặt cho hãng bán xe xe hơi L'EGOILE.
Ai muốn mua xe hơi hiệu *Dodge, Citroën, Talbot, Unic Voisin*, thì hãng sẽ cho lại giá chắc giá tính y theo chỉ hãng BAINIER Saigon.

Đồ phụ tùng xe-hơi đều y giá hãng AUTO-HALL.
Lục châu ai muốn hỏi thăm đều chỉ hãng hết sức lắp tức.

Cantho, le 23 Février 1923.

LỜI RAO

Kính trình cho hành khách đặng hường: Kể từ ngày 1er Mars tôi có đem xe hơi lớn 23 chỗ ngồi (*Autocar à 23 Places*) đặng chạy qua chạy lại từ Cantho đường Trà-ôn và Rachgia.

Bổn-xe hơi tại Rachgia khởi sự chạy 5 giờ sớm tới Cantho . . . . . 10 giờ trưa,
kịp chuyến xe đò từ Cantho qua Rachgia.
Xe chuyến xe đò từ Rachgia qua Cantho.

Chiều tại Cantho khởi sự chạy 12 giờ trưa, đã xe thứ Rạchgia qua tới chạy, tới Rachgia 5 giờ chiều.

Trên xe có 23 chỗ ngồi rộng rải tiện: có chừa riêng 10 chỗ ngồi hạng nhứt cho phòa biệt với quan-quyền chức đặng đứa bà phân biệt với dân dụng, khỏi chen lấn nhau bất tiện.

Đi đường cách nầy rất tiện cho Hành Khách rạng đi saigon cũng saigon đi rạng đã trong một ngày 12 giờ thì tới.

Giá tiền đi từ rạchgia tới cantho hay là đi từ cantho tới rạchgia:

Hạng thứt..... 3 p. 50
Hạng nhì..... 3 00

Còn muốn chỗ đọc đường thì tính tiền như các xe khác vậy.

TRẦN-ĐẮT-NGHĨA
Kính-cáo.

PHARMACIE PRINCIPALE
CỦA ÔNG
L. SOLIRÈNE
nhứt hạng bào-chế sư
KẾ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX
ở ngang nhà hát tây. — SAIGON

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp nầy.

Tiệm thuốc nầy được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, vốn là cư-nhơn bác-vật xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trông theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thay thầy đều tín cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bạn hàng mà bán thuốc, hoặc toa theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng bỏ khi nào làm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi khứng đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nếu dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người cho tiệm rất ngay thẳng, chớ hiu đắt sĩ;

Vì thuốc tinh tiến, mỗi lần thuốc bán tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Vì có bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho y theo toa của quan thầy.

MUỐN BÁN
VƯỜN TRỒNG CAO-SU
Ở QUANH SAIGON
KÊU LÀ **PLANTATIONS BELLAND** LẠI CÓ *NHÀ Ở* VÀ CÓ *MÁY SẮN* CÓ GẮN ĐƯỢC
21.800 CÂY
PHẦN NHIỀU CÂY LỚN ĐƯỢC TỪ *18 TỚI 20 NĂM ĐANG LẤY MỦ.*
AI MUỐN MUA XIN VIẾT THƠ THƯƠNG NGHỊ VỚI Monsieur COUTURIER NOTAIRE À **PARIS**, *20 Bard Malesherbes* CÒN MUỐN HỎI ĐẾU GÌ THÌ VIẾT THƠ HỎI M. 8T GERMAIN, *3 Rue Barbette*, **PARIS** (3e).

XE MÁY ĐẠP CỦA HÃNG *L. GAFFORT*
mạo « ALCYON »
HẠNG ẤN HẠNG NHỨT

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Bảnh-bàn phía mấy người Langsa đua Annam phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì *M. L. STUART* người xứ máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua Annam phần thưởng khai trường thì *M. Trần-văn-THÌNH* hạng nhứt, *M. Trần-văn-CHÁNH* hạng nhì, hai vị ấy cũng người xứ máy đạp hiệu ALCYON

L. GAFFORT.
N° 32, 34, 36, Rue Catinat — SAIGON

Xe-máy và máy điện điện
Sửa các thứ máy và bán đồ phụ tùng
Xe-máy mới bán từ 50 đồng mỗi cái
Còn ai muốn mua đi bán lại thì tìm giá khác
Lãnh bán xe-máy hiệu Phi-Phi và Malbrong xe thiệt hơn hết
ĐẠI-ÍCH, *162 đường des Marins CHOLON*

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ BỊNH
THUỐC HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
"Chi hoạt hoàn cầu"

THUỐC HOÀN XỔ

德 *DUC-THINH* 興
CHAUVIN Propriétaire
81, rue Catinat — SAIGON

Tiệm tôi bán đủ các thứ hàng Bắc thật tốt. Bán sỉ và bán lẻ-nhỏ: Đồ cẩu, đồ đồng, đồ kiểu, đồ xưa, đồ chạm, đồ thếp bông vàng, bông bạc, nhiều hột ga, bàng, xuyến, the-la-cả, sa hột, lượt lông, đủ các màu lãnh, bướt, lụa có-sô, lụa quần-anh, vải may mùng, các thứ đồ bông và trơn đủ màu, các thứ nón tây, giày hạ, giày tây, giày cườm, giày bắc các thứ trà vướp bông, các thứ rương đa và valise v... v...

Có bán hàng tàu, xuyến đen, lãnh tàu, lãnh bắc-thảo, hàng chú-chân, châu-xá, trừu, lục-soạn trắng v... v..., nhung-đủ màu.

Đồ bạc, đồ chạm, đồ cẩn, đồ Saïon (phòng khách) có bốn cái ghế dựa, hai cái ghế dài và một cái bàn, ghế chạm vân vân.

Đồ đồng, lư hương, chấn, đèn mâm hút vân vân. Giá thiệt rẻ và đồ lại tốt.

Gởi cách lãnh hóa giao ngân tiền gởi người mua không phải trả.

Adresse télégraphie: CHAUVIN Saigon.

Rượu mạnh hiệu «DEJEAN» đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thảy khen ngợi
Chỉ một mình hãng DENIS FRÈRES *có trả bán mà thôi*

PHARMACIE . PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

MỚI LẬP

Chúng tôi mới lập một cái tiệm đặt hiệu **DÔNG-NAM-MỸ**, số 90 *đường Bonnard Chợ mới Saigon*,

Xin kính tỏ cùng chư quí khách đặng rõ : bổn tiệm chúng tôi chuyên nghề đóng giày Tây giày ta đủ hàng (giày Bắc-kỳ) nhiều cách thợ khéo bền rẻ giá cả phải chăng. Có bán các thứ nón Feutres xi tại bổn tiệm đủ kiểu Vải may màng, rương da, dây kim ở Tanzin, kỳ tâu nhẹ chống thì, cũng có hàng mới tại bổn tiệm xin quí khách chiếu cố.

ĐÔNG-NAM-MỸ , Cần bạch.
90, *Boulevard Bonnard Saigon*

LỜI RAO CẦN KIẾP

Hãng bán máy may hiệu **GINGER** tại rue Lefebvre số 9 kể từ ngày 26 tháng Mars 1923, tiệm dời lại nơi *đường Boulevard de la Somme số 118 Saigon.*

Xin quí khách có muốn cần dùng máy may hay là đồ phụ tùng, thì hãy đến gởi đến nơi ấy thì hãng sẽ cần lòng tiếp rước.

Nguyễn-văn-Chức

50, 52 Rue des Marins CHOLON

Lãnh làm nhà máy xay lúa đủ các thứ kiểu theo kim thời, có thợ rập máy thiện nghệ, họa đồ chi giảm không ăn tiền. Bán đủ đồ phụ tùng cho nhà máy xay lúa.

LỜI RAO

Kính cùng quí-ông quí-bà trong Lục-châu đặng rõ : Tiệm thợ bạc của tôi, tục kêu là tiệm chú Nhành, khi trước ở trong đường hẻm trước dinh Xã-tây Saigon, nay dời xuống cho cả Saigon, đường Kinh-lấp, *Boulevard Charner* nơi số 61, *một bên Chiêu-Nam-Lâu-Khách-Sang.*

Xin quí-ông quí-bà tưởng tình tôi, tôi ini như trước, tôi hết lòng thành tâm.

Nay kính

益美金安同泰
LUONG-DONG-AN
Bijouterie
61 Bd Charner (SAIGON)

Y-KHOA TẤN-SĨ

H. BIGO

Cựu lương-y nhà thương Saint Joseph tại Paris.

Cựu lương-y Chánh-đốc quảng-lý nhà thương Nam-kỳ chuyên nghề trị bịnh :

Con mắt, lỗ mũi, yết hầu (họng) lỗ tay

Khán bịnh :

Sớm mai từ 7 giờ chí 9 giờ : Chiều từ 3 giờ chí 6 giờ.

Cũng đi đến nhà thân chủ.

Cũng các chứng bịnh con nít.

Xin nhắc cho chư quí vị hay, nay ngài với phòng vẫn cần ngài tại đường Richaud, 56 Saigon kể từ ngày 1er Avril 1923 sắp về sau. Ngài làm việc với một thầy Biện-dường coi bán-cấp tại nhà thương Nam-kỳ.

Văn đàn

Gành mồm

Tượng mồng non xanh tác chẳng già
Chờ sao gành-mồm lại đe ra.
Chôm rong lắm đám rêu đầm đìa Bình-Trị
Cum đá đo đe mép Tử-Nhà
Nước sức trẻo trảo cựa sóng lượng
Khản lau quọ quẹt thác mây qua
Thảy lay đám hỏi xuân thu mấy
Rằng thuở khai thiên đã có ta

Mme NGUỘC-LỤC
106 Rue Harmelin Soan

N. B. — Thi ông nào rành giỏi xin hoa chơi.

Bắt ông Tơ đánh sơ-vài chục, Càng ngồ sâm sẩm sờ ngũ gụt quên xe

1° Đánh sơ vài chục đặng ông không ?
2° Ngồ gụt quên xe nghĩa vợ chồng.
3° Trước mắt mỗi hồng sao chẳng cội
4° Sau thân má-phấn luốn chờ trông
5° Rằng he xin nhớ câu loan-phụng
6° Diềm giắc cho toàn cuộc bướm-bông
7° Lỡ đỏ lương duyên vì tại Lão
8° Đề cho Ên-nhiên ủ vì lòng

Hựu

1° Ông Tơ ngồi gụt dầu phiền không ?
2° Duơn nợ đôi bên chết chẳng phòng
3° Tơ-hồe rối-nùi sao chẳng đỏ
4° Oan-ương lia-lạc nỡng chờ trông
5° Lẫn lơ quên phức đây càng nỡ
6° Lần lựa cho tròn cuộc bướm-bông
7° Hai chụt đèn nầy chưa để giận
8° Đành vì cặp cặn rủ coi lòng

Xin ban đồng-liêu họa vận choi cho tiêu khiển.

Trangbang, TẠ-THANH-TAU

Họa vận bài Lão tàn hồi tục Lục-Tỉnh Tân-Văn n° 1388

Mồ phật xưa nay tuổi 18 già,
Buộc lòng tu nữa ắt lơ là ;
Treo gương trí huệ từ rừng hạnh,
Đóng cửa từ bi giữ phỏ-đà.
Kim chẩu bông lai e trọc vậy,
Tim đường tây vức cũng trầy da,
Chi bằng hồi tục cho an phận,
Sớm tối vào ra dựa tử bà.

CAO-VĂN-VEN, Rachgia.

Nguyễn-văn-Búp

(TỤC KHÁN ĐẾ)
Propriétaire du Soleil-Dêm à Binh-nhâm
LÁI-THIÊU

Chỗ làm khâu bông, Bombay và Nhiễu tàu đủ kiểu kim-thời, có kiểu cập bực muốn kết đính lại đông như nón vậy, rất tiện-phải đo ni, bằng muốn vẫn thì khỏi đo. Còn muốn dày mỏng tây ý muốn từ 2 tới 4 lớp thôi.

Khâu đặt rẻ mới khâu 2 đồng : bằng bông Bombay - hàng, cùng Nhiễu tàu thượng hạng. Qui ông mua xỏ phải tới chịu, nàng phải gởi Mandat trước cho tiền bỏi tới ở gần Poste Lái-thiêu không đúng cách lịch bất giao-nhận, nếu muốn gởi Contre-Remboursement phải Poste Thudaumot và tổ phí nhiều xin qui ông rõ. Cần mua đi xin gởi thơ thương nghị cùng tôi.

Kính đề.

VIN TONIQUE

ET

BI-NUTRITIF

DU DOCTEUR RIP

Vị-sanh TƯỚU của Lương-y RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, hết kỳ là bạo nhiệu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn môn hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cải lão hoàn đồng, mặt mày tươi tốt, cơ trí, lại mạnh hơn xưa.

Con con mắt tiệt nhuyễn, đêm bế mất ngủ, có huyết hạch, có chứng, những kẻ hao tổn tinh thần, hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lần lần, da thịt đỏ nõn, tinh thần toàn hiệu.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trữ bán tại tiệm thuốc *Tây ở đường Marti số 190, Cholon.*

Dépôt PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue Marins CHOLON.

LỜI RAO

Tại tiệm tôi có trữ bán máy căng vàng (Laminoir) kiểu cũ hồi trước tôi mới đặt bên tây gởi lại, hai cái trục bề dài tấm phân tây, giá mỗi cái 180 đồng ; ai muốn mua hãy gởi thơ xin hỏi mấy lời tôi sẽ gởi cho.

BÙI QUANG-NHO
Commerçant(FBANTRE)

HÃNG CAO-SU TẠI CẦU-KHO

LỜI RAO

Cho mấy chú có xe kéo cho mướn

Nên đăng thử Cao-su nhẹ C.C.M. cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 9 đồng ; Ruột (chambres à air) 2$60 một cặp.

Tại Hãng nấu Cao-su, ở đường Douaumont Saigon.

TIỆM NHUỘM KHÉO

Tiệm Nhựt-Tân nhuộm hàng lụa đã thế mau, rẻ thuộc lại mới rất khéo n° 79 Bd. Tổng-đốc-Phương Cholon. Nay dời về Cầu-kho ngang gare xe-lửa n° 228 Quai de Belgique tôi cũng làm nghề như cũ.

Xin quí bà, quí cô có lòng tưởng đến tôi, tôi rất đội ơn.

NHỰT-TÂN.

CÁO BẠCH

Kính cùng Lục-châu quới khách rõ ; nay tôi mới lập một tiệm bán đồ đi pin hàng xe máy và nay tôi có thêm tại đường Meyer số 30 bis, bán đủ thứ nước Tây và đồ Cosmétiques Allemagnes rất đẹp, có gởi từ tung, xin quới khách có lòng giúp đồng mình lấy thảo hồi hàng muốn mua món chi hoặc là ở nhà mà viết thơ lại cho tôi 177, Rue Paul Blanchy, sẽ cần tiếp đãi.

Ho- HUA-THI-TÔNG
Cycles & Accessoires
179, Rue Paul Blanchy,
SAIGON

NHÀ CHỤP HÌNH

PHOTO STUDIO

mới tiếp đặng chiếu cái máy chụp hình hiệu : **GAUMONT, RICHARD, LEROY, MONOBLOC, KOAKN.**

Một mình hãng nầy thay mặt tại Đông-Pháp cho **Geerz, Fourcler, Simon, Reny, Thagee, Francenelle, Bellieni, Noel, Courvoisier, Bristalles, vân vân. Các thứ Celluloses, Planchon, vân vân.**

Máy chụp hình từ 2$ 95.

Đồ phụ-tùng các đang đủ từ 5$ 90.

Ông đâm đề coi hãi và đề xem cảnh đẹp của **FOURNIER.**

PHOTO STUDIO
gần *nhà hàng Continental,*
SAIGON.

KIẾP TRẦN CỦA

ĐỨC PHẬT-TỔ

(Tiếp theo)

Lạ nay ! Dân giữa chốn sa trường những khi đối-địch với tay bạo-tuy, chẳng hề ta biết rõi loạn như bây giờ. Hiền hậu ngồi chờ ta trong rừng mà ta đi vào không đặng. Chẳng biết ta mắc chi đây ? Ơn ai giải cho ta biết tại đâu mà ta phải tâm thần rõi loạn như thế nầy ?»

Đó rồi trên không có tiếng cả đáp rằng :

« Xét-hô đa-na vương, chi điệp độ như hiền mình của tôn gia vua Xe-ky-ét ! Ngươi khá chịu lấy phước lành. Đặng lo tìm đạo-chí chơn, phải xuất thế ; người đã chọn tôn-gia mà đầu thai vào đó, chuộng vì tôn gia có thinh danh tột bực, hậu phúc và thanh khiết chẳng dân bì, và vì linh hoàng-hậu Mây-a là đáng mặt mẫu-nghi cao sang bực nhứt. Xut-hô đa-na vương, khá chịu lấy phước lành ! Đặng lo tìm đạo chí-chơn muốn làm con người đó.»

Vua nghe rõi biết là lời thần-tiên mách bảo. Vua mừng. Bây giờ người mới dỏ chơn bước đặng như thường và đi thẳng vào rừng, chỗ hoàng-hậu đang ngồi đợi.

Vua thấy hoàng-hậu, và cứ khiêm cung, buông lỏng khoan-hòa mà hỏi rằng :

« Hiền hậu cho thỉnh quả-nhân có việc chi ?»

Hoàng-hậu đem điềm chiêm-bao thuật lại. Rồi người nói thêm như vầy :

« Tâu bệ-hạ, xin xuống lịnh đòi mấy thầy đạo Bà-ra-manh *(thuộc về đạo nhứt thế tam vị bên xứ Tây-thiên, có trước đạo Phật)* giỏi tài đoán chiêm-bao đến đây. Cho họ đoán coi họa phước thế nào, coi ta đặng lo hay là mừng vậy.»

Vua y tấu và cho đòi mấy đạo-nhơn biết đoán mộng tới. Mấy thầy khi nghe hoàng-hậu thuật điềm chiêm-bao lại rõi, thì đoán như vầy :

« Tâu chúa thượng và nương nương, quả là điềm đại-kiết. Rõi đây nương nương sẽ trở đặng hoàng-nam, mà lịnh thái-tử có 32 cầm quyền tối trọng. Thoắn như đến ngày lịnh người từ ngôi cứu ngả, bỏ hết đến đài, chẳng màng đến ái-tình, thoắn như vì lòng thương xót cho đời, người ra đi tà-bà như khách tu hành, thì chắc là người đắc quả. Người sẽ độ cho sanh linh đặng ấm no, thì chắc đặng thế-gian sùng bái. Muôn tâu hoàng-thượng và nương nương, lịnh thái-tử ngày sau thành Phật.»

Các đạo-nhơn lui về. Vua cùng hoàng-hậu ngồi ahin nhau rất toại lòng, an dạ. Vua ra lịnh xuất của kho mà đại-thí khắp xứ Ca-bi-la vát-tu ; những kẻ nào đói đặng ăn, khát đặng uống phả-phê ; còn đàn-bà thì cũng có lịnh phân hương hỏa cấp thí.

Thiên-hạ ưa theo xem hoàng-hậu, những kẻ có bịnh, vì theo người, vì, hễ khi người đưa tay hữu ra phía họ thì họ mạnh liền ; đui đặng sáng, điếc đặng tỏ tai, câm thì biết nói. Chi như mấy kẻ đã hấp-hối mà đặng rờ được các thứ thuốc của người hái, họ liền hồi dương và mạnh lại như thường. Trên không, thường có gió thoản ngang thành chẳng ngớt, tiêu-tao dường như dọng sáo thiên đàn, và lại có tiên-hoa rớt xuống như mưa vậy ; còn bà tánh, họ rập nhau ca-tụng hoàng-ân, tiếng vang thấu đến trong cung-điện.

III

Trải qua mấy tháng. Ngày kia, hoàng-hậu thấy ký khai hoa đã đến, vì ra mắt vua rồi nói : « Muôn tâu bệ-hạ, thiếp muốn đi dạo trong thượng-uyển. Đều nhành chim hát, và trên hoa gió thổi nhuy vàng nượp bay. Thiếp muốn đi lắm.»

Vua đáp :

— « Mà hiền hậu không sợ đi rồi mỏi mệt hay sao vậy ?

— Tâu bệ-hạ : « Cái thai tinh anh của thiếp mang trong dạ phải sanh nhằm chốn có hơi thanh của trăm hoa mới nở. Tâu bệ-hạ, đề thiếp đi thăng ra huệ viên.»

Vua liền chịu và truyền cho thị-thần rằng :

« Các ngươi mau đem vàng chùng bạc rải khắp ngoài vườn hoa. Trên nhành thì treo màn thêu, treng gấm. Dọn cải đường đề nương nương ngự cho rực rỡ coi nào.»

Các việc làm y lịnh, và, khi hoàng-hậu trong đền vừa bước ra tới cửa, ngự lâm quân hớn hở tung hô. Chuông đồ nghe phát phơ, đoàn công sẽ đuổi mau, bầy hạt cất tiếng reo.

Vào đến một chốm cây mới đơm hoa, hoàng-hậu dạy ngừng kiệu lại. Người xuống kiệu và khoan-thai bước đến một cội kia vốn là kỳ-thọ, nhành đơm hoàn-hoại những bông. Người bước lại gần và với tay trên nầy vào mình một nhành. Bỗng đâu, người lại điềm nhiên. Và các cung-nữ hầu gần tiếp bông lấy một hài nhi xinh tốt. Hoàng-hậu mỉm cười.

(Sau sẽ tiếp theo).

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIỄN-ĐÔNG

(Rizeries d'Extrême-Orient)

Hội nặt danh vốn hơn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng tất số

Ở tại **SAIGON**, đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trữ ở tại **CHOLON**

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIỮM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỜ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO

Trước khi bán lúa, xin hỏi bổn hiệu ; nếu vì điều-chủ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho bổn hiệu, bổn-hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận. — *MUỐN HỎI CHI THÌ BỔN-HIỆU SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHO HẾT.*

Phòng việc ở tại đường Belgique, môn bài số 15.

CÓ MỞ KHẨU NGẠCH tại GIENTRO — Và có lập chành mua lúa nơi các chỗ thị-tứ

SAIGON. — IMP. DE L'UNION — TIRAGE : 3.500 EXEMPLAIRES — L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA